

Pētījums par Likuma par budžetu un finanšu vadību pilnveidošanu un harmonizāciju ar citiem normatīvajiem aktiem

LR Finanšu ministrija
Smilšu ielā 1, Rīgā

2013.gada 9.oktobrī

Rekomendāciju ziņojums

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

PricewaterhouseCoopers SIA vārdā:

Zlata Elksniņa-Zaščirinska
valdes priekšsēdētāja

Par tiesībām iepazīties ar šo ziņojumu

Jebkura persona, kura iepazīstas ar šo ziņojumu, piekrīt šādiem noteikumiem:

1. persona, kura iepazīstas ar šo ziņojumu, saprot, ka PricewaterhouseCoopers SIA darbs tika veikts saskaņā ar tās klienta – Finanšu ministrijas – norādījumiem, tikai Finanšu ministrijas interesēs un izmantošanai tās vajadzībām;
2. persona, kura iepazīstas ar šo ziņojumu, piekrīt, ka šis ziņojums tika sagatavots PricewaterhouseCoopers SIA klienta – Finanšu ministrijas – vajadzībām un var neietvert visus jautājumus, kas varētu būt būtiski citiem mērķiem;
3. persona, kura iepazīstas ar šo ziņojumu, piekrīt, ka PricewaterhouseCoopers SIA, tās partneri, direktori, darbinieki vai citi pārstāvji nav ne atbildīgi, ne piekrīt uzņemties atbildību pret šo personu. PricewaterhouseCoopers SIA darbinieki un pārstāvji nav atbildīgi par jebkādu zaudējumu, kaitējumu vai izdevumiem, kas radušies personai, kurai šis ziņojums ir kļuvis pieejams un kura ir izmantojusi šo ziņojumu jebkādā veidā, vai par jebkurām citām sekām, kas radušās no tā, ka šai personai ir kļuvis pieejams šis ziņojums.

Saturs

Saīsinājumi	4
Ievads un galvenie secinājumi par iespējamām alternatīvām	5
Analītiskajā ziņojumā ietvertu secinājumu kopsavilkums	10
1 Priekšlikumi attiecībā uz LBFV mērķi	11
2 Priekšlikumi attiecībā uz LBFV struktūru	14
3 Priekšlikumi LBFV lietoto subjektu terminu izmaiņām	19
4 Priekšlikumi attiecībā uz atbildības un sankciju regulējumu	22
5 Priekšlikumi attiecībā uz LBFV ietvertajām finanšu ministra un FM tiesībām	24
Izmantotā literatūra	26
Pielikums „Intervēto personu saraksts”	29

Saīsinājumi

Saīsinājums	Skaidrojums
ES	Eiropas Savienība
FM	Finanšu ministrija
LBFV	Likums par budžetu un finanšu vadību
LR	Latvijas Republika
MK	Ministru kabinets
Normatīvo aktu sagatavošanas noteikumi	03.02.2009. MK noteikumi Nr.108 „Normatīvo aktu projektu sagatavošanas noteikumi”
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (Organisation for Economic Co-operation and Development)
Satversme	Latvijas Republikas Satversme

Ievads un galvenie secinājumi par iespējamām alternatīvām

Darba uzdevums

Atbilstoši ar Finanšu ministriju (turpmāk – FM) saskaņotajai pētījuma izpildes metodoloģijai, rekomendāciju ziņojumā sniegti praktiski priekšlikumi analītiskajā ziņojumā identificēto problēmu risināšanai.

Pieņēmumi un ierobežojumi

Rekomendāciju ziņojumā aprakstītie praktiskie priekšlikumi tika izstrādāti, balstoties uz šādiem pieņēmumiem un ierobežojumiem:

- priekšlikumi izstrādāti tikai analītiskajā ziņojumā identificētajām LBFV problēmām, kas tika atzītas par prioritārām un kurām tika veikta padziļināta analīze analītiskā ziņojuma otrajā sadaļā;
- priekšlikumi izstrādāti, ņemot vērā ar noteiktām valsts iestāžu amatpersonām veikto interviju laikā iegūto informāciju (konkrēto intervēto personu saraksts rekomendāciju ziņojuma pielikumā);
- tā kā pētījuma izpildes metodoloģija neparedzēja, ka tiek veikta LBFV aprakstīto procesu efektivitātes aspektu novērtēšana, priekšlikumi izstrādāti tikai attiecībā uz LBFV juridiskā regulējuma nepieciešamajiem uzlabojumiem:

Likums no juridiskā aspekta ir korekts, viegli izprotams, loģisks un labi iekļaujas normatīvo aktu sistēmā

Šajā pētījumā analizētais par LBFV

Procesi, kurus likums regulē, ir efektīvi

- tā kā pētījuma izpildes metodoloģija neparedzēja konkrētas LBFV ieteicamās redakcijas izstrādāšanu, priekšlikumos ietvertie piemēri un iespējamās redakcijas konkrētām LBFV nodaļām, pantiem vai pantu daļām ir izstrādātas tikai informatīvos nolūkos un nav uzskatāmas par pētījuma veicēju ieteikumu konkrētai LBFV redakcijai;
- priekšlikumi izstrādāti, ņemot vērā LBFV redakciju, kas bija spēkā uz 2013.gada 30.aprīli.

Priekšlikumu iedalījums

Analītiskajā ziņojumā tika identificētas dažādas ar LBFV juridisko regulējumu saistītas problēmas – gan būtiskas problēmas, kas varētu zināmā mērā apgrūtināt LBFV praktisko piemērošanu, gan mazāk būtiskas problēmas, kuru pastāvēšana neietekmē LBFV spēkā esamību un neapgrūtinā LBFV piemērošanu, bet kuru atrisināšana atvieglotu LBFV satura izpratni.

Attiecīgi, rekomendāciju ziņojumā ietvertie priekšlikumi tika sadalīti divās lielās grupās:

- 1) stratēģiska līmeņa priekšlikumi – tie ir ieteikumi, kuri uzskatāmi par būtiskiem, lai pilnveidotu LBFV un harmonizētu to ar citiem normatīvajiem aktiem, un kuru ieviešanai nepieciešams stratēģiska līmeņa lēmums no FM, kas ir pētījuma pasūtītājs. Stratēģisks lēmums par šo priekšlikumu ieviešanu ir

nepieciešams neatkarīgi no tā, vai tiek pieņemts lēmums izstrādāt jaunu LBFV vai grozīt spēkā esošo redakciju;

- 2) operacionāla līmeņa priekšlikumi – tie ir ieteikumi, kuri vairāk ir uzskatāmi kā redakcionāli vai cita veida vispārēji ieteikumi LBFV korekcijām, bet kuri nemaina LBFV ietverot tiesību normu būtību. Šos ieteikumus iesakām veikt vienlaicīgi ar citiem LBFV grozījumiem, kas ir izstrādāti vai var tikt izstrādāti nākotnē. Pretējā gadījumā būs nepieciešams apjomīgs LBFV grozījumu skaits un ieguvums būtu neliels, salīdzinot pret ieguldītajiem resursiem grozījumu izstrādē, saskaņošanā un apstiprināšanā.

Gan stratēģiska līmeņa, gan operacionāla līmeņa priekšlikumi tika sadalīti pēc identificētās prioritātes. Neatkarīgi no dalījuma un prioritātes, priekšlikumu ieviešanai ir nepieciešams FM un citu iesaistīto iestāžu lēmums par nepieciešamību šādus priekšlikumus ieviest.

- 1) A – augstas prioritātes priekšlikumi – tie ir priekšlikumi, kurus turpmākai LBFV piemērošanas sarežģījumu novēršanai būtu ieteicams ieviest pēc iespējas ātrāk neatkarīgi no tā, vai ir plānots izdarīt citus grozījumus LBFV;
- 2) V – vidējas prioritātes priekšlikumi – tie ir priekšlikumi, kuru ieviešana mazinātu sarežģījumus LBFV piemērošanā un kurus būtu ieteicams ieviest reizē ar citiem plānotiem grozījumiem LBFV;
- 3) Z – zemas prioritātes priekšlikumi – tie ir priekšlikumi, kurus FM un iesaistītās iestādes var nolemt ieviest, bet kuru neieviešanas gadījumā nevajadzētu rasties problēmām LBFV piemērošanā.

Turpmākās rīcības alternatīvas

Turpmāk īsumā aprakstītas iespējamās FM rīcības alternatīvas, kā arī norādīti katrai alternatīvai piemītošie riski un ieguvumi.

Zemāk norādīto risku un ieguvumu skaits nekādā veidā neietekmē šo risku un ieguvumu svarīgumu un vērtību.

Alternatīva 1 – turpināt piemērot spēkā esošo LBFV redakciju

Šīs alternatīvas gadījumā netiek izstrādāti jauni grozījumi LBFV, kas būtu balstīti uz rekomendāciju ziņojumā ietvertajiem priekšlikumiem. Tomēr šīs alternatīvas gadījumā netiek izslēgta tādu LBFV grozījumu izstrādāšana, pie kuriem darbs jau ir uzsākts pirms vai tiks uzsākts pēc rekomendāciju ziņojuma izstrādāšanas.

RISKI	IEGUVUMI
LBFV efektīva piemērošana iespējama, pateicoties ierobežotam valsts iestāžu darbinieku lokam, kas praktiskas piemērošanas rezultātā ir izpratuši LBFV saturu. Mainoties šiem darbiniekiem, LBFV piemērošana var kļūt apgrūtināta.	Nav nepieciešams veltīt ievērojamu laiku un tērēt ievērojamus resursus jaunu grozījumu LBFV izstrādei un saskaņošanai. Jaunu grozījumu neieviešana neradīs nepieciešamību ieviest jaunus grozījumus saistītajos normatīvajos aktos vai izstrādāt jaunus normatīvos aktus.
Ņemot vērā samērā sarežģīto LBFV redakciju, sabiedrībai šā likuma un citu saistīto normatīvo aktu piemērošana nav saprotama, tāpēc netiek īstenots princips par sabiedrības pilnvērtīgu informēšanu par valsts budžeta procesu, kas veicina sabiedrības neuzticēšanos.	Nav nepieciešams nodrošināt apmācību par jaunajiem grozījumiem LBFV vai jaunu LBFV versiju.
Jaunu terminu vai subjektu ieviešana valsts pārvaldes sistēmā paredz arī turpmāku nepieciešamību bieži	

RISKI	IEGUVUMI
grozīt LBFV, kas turpinās veicināt neviennozīmīgu izpratni par LBFV iekļautajām tiesību normām.	
Neieviešot precīzu mērķi un LBFV darbības jomu, LBFV piemērošana turpinās radīt sarežģījumus kopējā tiesību aktu sistēmā, piemēram, ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu un likumu „Par pašvaldību budžetiem”. Tā rezultātā būs nepieciešamas biežas diskusijas par dažādu normu iekļaušanu vai neiekļaušanu LBFV vai citos normatīvajos aktos.	
Neieviešot LBFV divus pamatprincipus (caurspīdīgums un sniegums), netiks veicināta valsts izdevumu caurskatāmība un uz rezultātu vērsta darbība.	

Alternatīva 2 – veikt grozījumus esošajā LBFV redakcijā

Šīs alternatīvas gadījumā tiek izstrādāti jauni grozījumi LBFV spēkā esošajā redakcijā, balstoties uz rekomendāciju ziņojumā ietvertajiem priekšlikumiem. Grozījumi var ietvert visus vai tikai daļu no rekomendāciju ziņojumā ietvertajiem priekšlikumiem.

RISKI	IEGUVUMI
Veicot grozījumus LBFV, netiek nodrošināta efektīva saskaņošana ar iesaistītajām iestādēm, piemēram, citām ministrijām, MK vai Saeimu, kā rezultātā Saeimā pieņemtie grozījumi var atšķirties no sākotnējās izstrādātās likumprojekta versijas.	LBFV piemērošanas sarežģījumi tiek atrisināti vismaz daļēji.
Ir nepieciešams veltīt laiku un tērēt resursus jaunu grozījumu LBFV izstrādei un saskaņošanai. Jaunu grozījumu ieviešana, iespējams, radīs nepieciešamību ieviest jaunus grozījumus saistītajos normatīvajos aktos vai izstrādāt jaunus normatīvos aktus.	Nepieciešams veltīt mazāk laika un tērēt mazāk resursu, kā tas būtu nepieciešams, izstrādājot jaunu LBFV versiju.
LBFV efektīva piemērošana iespējama, pateicoties ierobežotam valsts iestāžu darbinieku lokam, kas praktiskas piemērošanas rezultātā ir izpratuši LBFV saturu. Mainoties šiem darbiniekiem, LBFV piemērošana var kļūt aprūtināta.	Nav nepieciešams nodrošināt apmācību par jaunajiem grozījumiem LBFV vai jaunu LBFV versiju.
Esošā LBFV redakcija ir samērā sarežģīta, tāpēc pastāv iespēja, ka ieteikto grozījumu ieviešana var arī neatrisināt sarežģījumus LBFV piemērošanā. Tā rezultātā netiek īstenots princips par sabiedrības pilnvērtīgu informēšanu par valsts budžeta procesu, kas veicina sabiedrības neuzticēšanos.	Ja ar grozījumiem tiek ieviesti galvenie priekšlikumos ietvertie principi, pastāv iespēja, ka turpmāk nav nepieciešams veikt tik daudz grozījumu kā līdz šim.
Ja ar grozījumiem pilnībā netiek mainīta LBFV ietvertu subjektu definēšanas sistēma, jaunu terminu vai subjektu ieviešana valsts pārvaldes sistēmā paredz arī turpmāku nepieciešamību bieži grozīt LBFV, kas	

RISKI	IEGUVUMI
turpinās veicināt neviennozīmīgu izpratni par LBFV iekļautajām tiesību normām.	
Ja ar grozījumiem netiek ieviests precīzs mērķis un LBFV darbības joma, LBFV piemērošana turpinās radīt sarežģījumus kopējā tiesību aktu sistēmā, piemēram, ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu un likumu „Par pašvaldību budžetiem”. Tā rezultātā būs nepieciešamas biežas diskusijas par dažādu normu iekļaušanu vai neiekļaušanu LBFV vai citos normatīvajos aktos.	
Ja ar grozījumiem LBFV netiek ieviesti divi pamatprincipi (caurspīdīgums un sniegums), netiks veicināta valsts izdevumu caurskatāmība un uz rezultātu vērsta darbība.	
Ja ar grozījumiem tiek izslēgta kāda tiesību norma (LBFV pants), uz kura pamata izdoti MK noteikumi, šie noteikumi zaudē spēku un var rasties nepieciešamība izstrādāt jaunus MK noteikumus.	

Alternatīva 3 – izstrādāt jaunu LBFV redakciju

Šīs alternatīvas gadījumā tiek uzsākts darbs pie jaunas LBFV redakcijas izstrādes, balstoties uz rekomendāciju ziņojumā ietvertajiem priekšlikumiem, kā arī citu iesaistīto iestāžu priekšlikumiem, kas var tikt izteikti jaunas LBFV redakcijas izstrādes gaitā.

RISKI	IEGUVUMI
Ir nepieciešams veltīt daudz vairāk laika un tērēt vairāk resursu jauna likuma izstrādei un saskaņošanai.	Šobrīd LBFV efektīva piemērošana iespējama, pateicoties ierobežotam valsts iestāžu darbinieku lokam, kas praktiskas piemērošanas rezultātā ir izpratuši LBFV saturu. Tādējādi, ja jaunais likums tiek izstrādāts tā, lai to būtu viegli saprast un piemērot, darbinieku mainībai nevajadzētu ietekmēt jaunā likuma efektīvu piemērošanu.
Pirms jauna likuma izstrādes ir nepieciešams veikt padziļinātu pētījumu par budžeta procesa efektivitātes aspektiem, piemēram, veikt analīzi par to, cik efektīvi ir valsts budžetu plānot uz iepriekšējo gadu bāzes, kā valsts budžets būtu jāsaista ar ilgtermiņa mērķiem.	Jauna likuma izstrādāšanas gadījumā, sabiedrībai šī likuma un citu saistīto normatīvo aktu piemērošana būs saprotama, kā rezultātā tiks īstenots princips par sabiedrības pilnvērtīgu informēšanu par valsts budžeta procesu, kas veicinās sabiedrības uzticēšanos.
Ir nepieciešams nodrošināt apmācības par jaunā likuma piemērošanu.	Jauna un vieglāk saprotama likuma ieviešana neparedz turpmāku nepieciešamību bieži grozīt šo likumu.
Ir nepieciešams izstrādāt jaunus MK noteikumus, kas izdoti uz LBFV pamata.	Ja ar jaunu likumu tiek ieviests precīzs mērķis un darbības joma, likuma piemērošana neradīs sarežģījumus kopējā tiesību aktu sistēmā, piemēram, ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu un likumu „Par pašvaldību budžetiem”.

RISKI	IEGUVUMI
Pastāv iespēja, ka ir nepieciešamas izmaiņas ar budžeta procesu saistītās sistēmās (IT sistēmas, klasifikatori, pārskatu sistēmas, formas u.tml.).	Ar jaunu likumu ieviešot divus pamatprincipus (caurspīdīgums un sniegums), tiks veicināta valsts izdevumu caurskatāmība un uz rezultātu vērsta darbība.

Pētnieku redzējums par piemērotāko alternatīvu

Ilgo gadu prakse parāda, ka LBFV ir pielāgots esošajiem procesiem, tas nav veicinājis nozīmīgus tiesvedības procesus, un ir institūciju loks, kas izprot LBFV normas un prot tās pielāgot. Tomēr no juridisko aspektu analīzes redzams, ka LBFV ir būtiski trūkumi, un tāpēc alternatīvas Nr.1 un Nr.2 nav ilgtermiņa alternatīvas, jo paredzams, ka mūsu analīzē norādītās problēmas un riski tikai pastiprināsies. Kā ilgtermiņa izvēli iesakām alternatīvu Nr.3, tomēr pirms jauna likuma izstrādes kā augstu prioritāti jāmin nepieciešamība veikt arī budžeta procesu efektivitātes pētījumu, kurā tiktu identificētas budžeta procesu iespējamās problēmas un potenciālie efektivitātes uzlabojumi (piemēram, jāizslēdz nepamatoti veidoto subjektu loks, jāpadara vienāds budžeta process pēc būtības vienādām institūcijām, jāstiprina budžeta izpildes uzraudzība pret sasniegtajiem rezultātiem utt.). Pretējā gadījumā, ar jauna likuma izstrādi tiks novērstas juridiskās piemērošanas problēmas, tomēr netiks uzlabotas iespējamās procesu efektivitātē konstatētas problēmas.

Priekšlikumi par LBFV mērķi, struktūru un galvenajiem reglamentējošiem jautājumiem

Priekšlikumi par LBFV mērķi, struktūru un galvenajiem reglamentējošiem jautājumiem iekļauti turpmākajā rekomendāciju ziņojuma tekstā.

Analītiskajā ziņojumā ietvertos secinājumu kopsavilkums

Analītiskā ziņojuma ietvaros pētījuma veicēju darba uzdevums bija veikt LBFV regulējuma analīzi.

Analīzes process tika iedalīts trīs posmos:

- 1) LBFV tiesiskā regulējuma sākotnējo motīvu izpēte – šajā posmā tika identificēti galvenie LBFV tiesiskā regulējuma problēmjaucājumi, kā arī izvirzīti prioritārie turpmākas analīzes virzieni un darba uzdevumi, kas tiks apskatīti turpmākos pētījuma posmos;
- 2) LBFV tiesiskā regulējuma analīze, kuras ietvaros turpmākai izpētei izvirzītajiem problēmjaucājumiem tika veikta padziļināta izpēte ar mērķi identificēt problēmas būtību;
- 3) tiesu prakses analīze, kuras ietvaros tika apskatīta ar LBFV piemērošanas jautājumiem saistīta tiesu prakse, lai palīdzētu plašāk izprast to problēmu loku, kas rodas LBFV praktiskā piemērošanā.

Analītiskā ziņojuma mērķis bija LBFV tiesiskā regulējumā identificēto problēmu padziļināta analīze, lai rekomendāciju ziņojumā varētu izvirzīt pamatotus priekšlikumus par LBFV pilnveidošanu un harmonizāciju ar citiem normatīvajiem aktiem.

Analīzes rezultātā tika iegūti šādi galvenie secinājumi:

- Nepietiekami precīzi noteikts LBFV mērķis un tā aptvertos jautājumu loks, kas rada situāciju, ka LBFV ir neviennozīmīgi saprotams;
- LBFV struktūra, pantu secība ir nepārskatāma (t.sk., analizējama ir dažādu pantu un sadaļu atbilstība LBFV mērķim, to detalizācijas pakāpe utt.), kas rada situāciju, ka LBFV ir grūti saprotams un var radīt konfliktsituācijas tā piemērošanā;
- LBFV ietvertos subjektu lietojums un terminu definīcijas nav konsekventas pašā LBFV ietvaros (vieni un tie paši subjekti definēti dažādos terminos), kā arī tās sasaistē pret citiem normatīvajiem aktiem ir neviennozīmīgi saprotamas, kas rada problēmas ar LBFV piemērošanu praksē dažādiem subjektiem;
- LBFV skaidri nenošķir atbildību veikt pienākumus budžeta procesā no atbildības par budžeta izpildi vai likuma neievērošanu;
- LBFV ietvertas tiesības gan finanšu ministram, gan FM, dažos gadījumos pat viena budžeta procesa posma ietvaros, kas var radīt šaubas starp atbildības sadalījumu starp finanšu ministru un FM.

1 Priekšlikumi attiecībā uz LBFV mērķi

1.1 Stratēģiska līmeņa priekšlikumi

Analitiskā ziņojuma ietvaros tika konstatēts, ka LBFV mērķis nav precīzi definēts, jo netiek viennozīmīgi rasta atbilde „**Kas ir jāsasniedz ar šī likuma pieņemšanu?**”. Mūsu priekšlikums ir LBFV definēt **gan mērķi, gan darbības jomu**, jo tas sniegtu iespēju izprast, cik tālu, ko un kā LBFV regulē.

Nr.	Priekšlikums	Prioritāte
1.	<p>Mūsu priekšlikums ir LBFV 1.pantā noteikt LBFV mērķi. Zemāk sniegti piemēri LBFV mērķa definēšanai:</p> <ul style="list-style-type: none"> Šī likuma mērķis ir noteikt tādus budžetu plānošanas, apstiprināšanas un izpildes principus un finanšu vadības nosacījumus, kas nodrošina sabalansētu, pamatotu un viennozīmīgi izsekojamu budžetu līdzekļu izlietojumu, tādējādi sekmējot ilgtspējīgu valsts attīstību; Šī likuma mērķis ir noteikt tādus budžeta sistēmas principus un īstenošanas nosacījumus, kas nodrošina sekmīgu valsts politikas realizāciju ar finansiālām metodēm valsts budžeta, konsolidētā kopbudžeta un vispārējās valdības līmenī; Šī likuma mērķis ir noteikt principus un nosacījumus budžetu plānošanā, apstiprināšanā un izpildē visām institūcijām, kas saņem jebkāda veida finanšu līdzekļus no valsts budžeta; Šī likuma mērķis ir sekmēt budžeta vadības sistēmas caurskatāmību valsts budžeta, konsolidētā kopbudžeta un vispārējās valdības līmenī. 	A
2.	<p>LBFV 2.pantā iesakām definēt LBFV darbības jomu. Darbības jomu iesakām definēt ņemot vērā šādus aspektus:</p> <ul style="list-style-type: none"> Darbības jomai ir precīzi jānorāda, kādus budžetus LBFV aptver: <p>Iesakām LBFV darbības jomu definēt vispārējās valdības līmenī, jo arī pašlaik LBFV jau iekļauj normas, kas sniedz līdz vispārējās valdības līmenim un LBFV aprakstītie</p>	A

Nr.	Priekšlikums	Prioritāte		
	<p>procesi iekļauj vispārējās valdības līmenī esošos subjektus, t.i., komersantus, publiskos nodibinājumus u.c. vispārējās valdības sektoram pieklasificējamus subjektus:</p>			
	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="225 349 512 398">LBFV daļas</td> <td data-bbox="520 349 1300 398">Atbilstība vispārējās valdības līmenim</td> </tr> </table>	LBFV daļas	Atbilstība vispārējās valdības līmenim	
LBFV daļas	Atbilstība vispārējās valdības līmenim			
	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="225 416 512 582">Vispārīgie noteikumi, <i>preambula</i>, budžeta mērķis, lietotie termini</td> <td data-bbox="520 416 1300 582">LBFV 3.pants norāda, ka LBFV joma ir konsolidētajā budžetā ietilpstošo budžetu aprakstīšana. Vispārējā valdība atsevišķi kā termins nav minēta LBFV, tomēr <i>preambulā</i>, 1.pantā, terminos ir minēti visi valsts finansējuma saņēmēji, t.sk. komersanti un publiskie nodibinājumi.</td> </tr> </table>	Vispārīgie noteikumi, <i>preambula</i> , budžeta mērķis, lietotie termini	LBFV 3.pants norāda, ka LBFV joma ir konsolidētajā budžetā ietilpstošo budžetu aprakstīšana. Vispārējā valdība atsevišķi kā termins nav minēta LBFV, tomēr <i>preambulā</i> , 1.pantā, terminos ir minēti visi valsts finansējuma saņēmēji, t.sk. komersanti un publiskie nodibinājumi.	
Vispārīgie noteikumi, <i>preambula</i> , budžeta mērķis, lietotie termini	LBFV 3.pants norāda, ka LBFV joma ir konsolidētajā budžetā ietilpstošo budžetu aprakstīšana. Vispārējā valdība atsevišķi kā termins nav minēta LBFV, tomēr <i>preambulā</i> , 1.pantā, terminos ir minēti visi valsts finansējuma saņēmēji, t.sk. komersanti un publiskie nodibinājumi.			
	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="225 607 512 828">Izstrādāšana</td> <td data-bbox="520 607 1300 828">Ņemot vērā, ka LBFV 16.² pants paredz, ka atbilstoši Fiskālās disciplīnas likumam vidēja termiņa budžeta ietvara likumā tiek iekļauta vispārējās valdības budžeta strukturālā bilance un vispārējās valdības budžeta bilance, tad faktiski vidēja termiņa budžeta ietvara likuma izstrādāšanā un arī gadskārtējā budžeta likuma izstrādāšanā tiek ņemti vērā vispārējās valdības sektoram atbilstošie rādītāji.</td> </tr> </table>	Izstrādāšana	Ņemot vērā, ka LBFV 16. ² pants paredz, ka atbilstoši Fiskālās disciplīnas likumam vidēja termiņa budžeta ietvara likumā tiek iekļauta vispārējās valdības budžeta strukturālā bilance un vispārējās valdības budžeta bilance, tad faktiski vidēja termiņa budžeta ietvara likuma izstrādāšanā un arī gadskārtējā budžeta likuma izstrādāšanā tiek ņemti vērā vispārējās valdības sektoram atbilstošie rādītāji.	
Izstrādāšana	Ņemot vērā, ka LBFV 16. ² pants paredz, ka atbilstoši Fiskālās disciplīnas likumam vidēja termiņa budžeta ietvara likumā tiek iekļauta vispārējās valdības budžeta strukturālā bilance un vispārējās valdības budžeta bilance, tad faktiski vidēja termiņa budžeta ietvara likuma izstrādāšanā un arī gadskārtējā budžeta likuma izstrādāšanā tiek ņemti vērā vispārējās valdības sektoram atbilstošie rādītāji.			
	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="225 853 512 952">Pieņemšana</td> <td data-bbox="520 853 1300 952">LBFV pieņemšanas procesā nav atsevišķas norādes uz vispārējās valdības sektorā ietilpstošiem subjektiem, t.i. kapitālsabiedrībām, publiskajiem nodibinājumiem u.c.</td> </tr> </table>	Pieņemšana	LBFV pieņemšanas procesā nav atsevišķas norādes uz vispārējās valdības sektorā ietilpstošiem subjektiem, t.i. kapitālsabiedrībām, publiskajiem nodibinājumiem u.c.	
Pieņemšana	LBFV pieņemšanas procesā nav atsevišķas norādes uz vispārējās valdības sektorā ietilpstošiem subjektiem, t.i. kapitālsabiedrībām, publiskajiem nodibinājumiem u.c.			
	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="225 976 512 1164">Izpilde</td> <td data-bbox="520 976 1300 1164">Attiecībā uz kontu atvēršanu minēti arī vispārējā valdības sektorā ietilpstoši subjekti (kapitālsabiedrības, publiskie nodibinājumi u.c.). Var secināt, ka, ja gadskārtējais valsts budžets iekļauj vispārējās valdības sektora rādītājus, tad arī šī budžeta izpilde var tikt attiecināta uz vispārējās valdības sektoru.</td> </tr> </table>	Izpilde	Attiecībā uz kontu atvēršanu minēti arī vispārējā valdības sektorā ietilpstoši subjekti (kapitālsabiedrības, publiskie nodibinājumi u.c.). Var secināt, ka, ja gadskārtējais valsts budžets iekļauj vispārējās valdības sektora rādītājus, tad arī šī budžeta izpilde var tikt attiecināta uz vispārējās valdības sektoru.	
Izpilde	Attiecībā uz kontu atvēršanu minēti arī vispārējā valdības sektorā ietilpstoši subjekti (kapitālsabiedrības, publiskie nodibinājumi u.c.). Var secināt, ka, ja gadskārtējais valsts budžets iekļauj vispārējās valdības sektora rādītājus, tad arī šī budžeta izpilde var tikt attiecināta uz vispārējās valdības sektoru.			
	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="225 1189 512 1408">Uzskaitē</td> <td data-bbox="520 1189 1300 1408">Attiecībā uz budžeta finanšu uzskaiti un pārskatu sagatavošanu var attiecināt vispārējās valdības līmeņa pieeju. Piemēram, uz LBFV 30.panta izdotie 2012.gada 25.septembra MK noteikumi Nr.643 „Kārtība, kādā ministrijas un centrālās valsts iestādes, kā arī pašvaldības apkopo kapitālsabiedrību finanšu pārskatus un finanšu informāciju” apliecina, ka informācija tiek apkopota daudz plašākā līmenī kā konsolidētais kopbudžets.</td> </tr> </table>	Uzskaitē	Attiecībā uz budžeta finanšu uzskaiti un pārskatu sagatavošanu var attiecināt vispārējās valdības līmeņa pieeju. Piemēram, uz LBFV 30.panta izdotie 2012.gada 25.septembra MK noteikumi Nr.643 „Kārtība, kādā ministrijas un centrālās valsts iestādes, kā arī pašvaldības apkopo kapitālsabiedrību finanšu pārskatus un finanšu informāciju” apliecina, ka informācija tiek apkopota daudz plašākā līmenī kā konsolidētais kopbudžets.	
Uzskaitē	Attiecībā uz budžeta finanšu uzskaiti un pārskatu sagatavošanu var attiecināt vispārējās valdības līmeņa pieeju. Piemēram, uz LBFV 30.panta izdotie 2012.gada 25.septembra MK noteikumi Nr.643 „Kārtība, kādā ministrijas un centrālās valsts iestādes, kā arī pašvaldības apkopo kapitālsabiedrību finanšu pārskatus un finanšu informāciju” apliecina, ka informācija tiek apkopota daudz plašākā līmenī kā konsolidētais kopbudžets.			
	<ul style="list-style-type: none"> • Darbības jomai precīzi jānorāda, ka LBFV ir normas gan budžetu izstrādē, gan apstiprināšanā, izpildē un atskaitē. Tāpat jānorāda, ka LBFV darbības jomā ir finanšu vadības principu noteikšana (piemēram, par aizņēmumiem, galvojumiem utt.); • Darbības jomai jānorāda, cik tālu LBFV attiecas uz kāda veida institūcijām. 			
	<p>Priekšlikumi darbības jomas definēšanai:</p>			
	<ul style="list-style-type: none"> • (1) Šis likums nosaka <u>budžeta izstrādes, izpildes un uzskaites</u> principus, kā arī <u>finanšu vadības principus</u> vispārējās valdības līmenī; • (2) Šis likums nosaka <u>budžeta apstiprināšanas</u> principus valsts budžeta līmenī, iekļaujot transfertus un dotācijas uz pašvaldību budžetiem, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu budžetiem un no budžeta nefinansētu iestāžu budžetiem. Šis likums nenosaka budžetu apstiprināšanas principus pašvaldību budžetiem, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu budžetiem un no budžeta nefinansētu iestāžu budžetiem, kā arī publiskiem nodibinājumiem, valsts un pašvaldību finansēti un kontrolēti komersanti, SEZ, ostas, brīvostas. 			

1.2 Operacionāla līmeņa ieteikumi

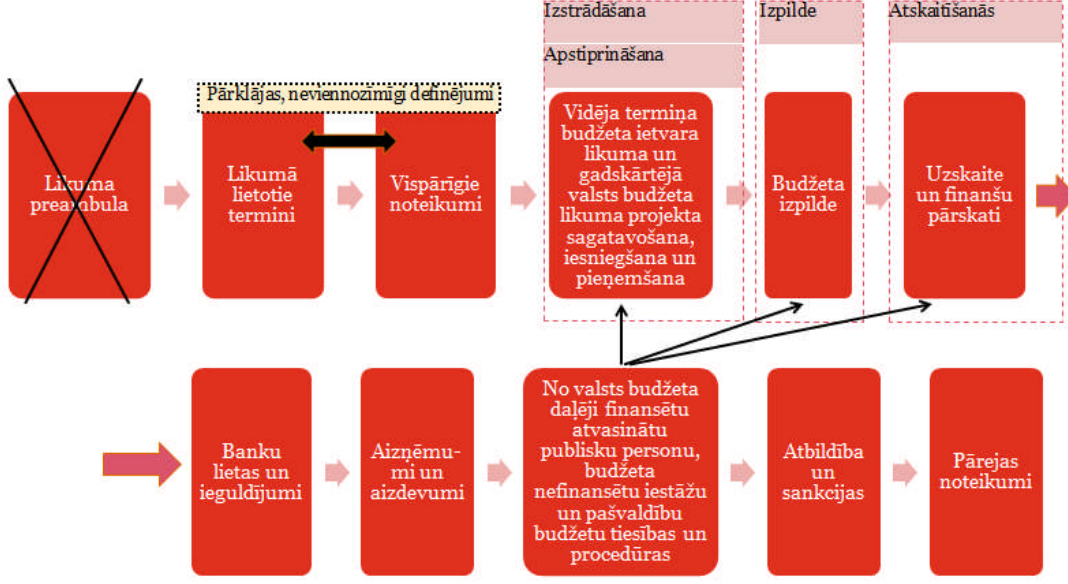
Nr.	Priekšlikums	Prioritāte						
3.	<p>Analītiskā ziņojuma izstrādes gaitā tika secināts, ka LBFV termins „budžets” tiek lietots dažādu budžetu izpratnē, tādēļ nav saprotams, uz kuru no budžetiem attiecināmas konkrētās likuma normas. LBFV 3.pantā minēti dažādi budžetu veidi, tomēr tālāk likumā, lietojot terminu „budžets”, visbiežāk tas lietots attiecībā uz valsts budžetu.</p> <p>Piemēri attiecībā uz termina „budžets” lietojumu.</p> <table border="1" data-bbox="220 577 1299 949"> <thead> <tr> <th data-bbox="220 577 592 638">LBFV daļa</th> <th data-bbox="596 577 1299 638">Termina „budžets” lietojums</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="220 645 592 853">I. Likumā lietotie termini</td> <td data-bbox="596 645 1299 853">Attiecībā uz terminu „budžeta iestāde” var secināt, ka, lai arī tas ietver gan valsts, gan pašvaldības iestādes, bieži tiek lietots termins „valsts budžeta iestādes” un „pašvaldības”, kas nozīmē, ka, lai gan ir iespējams apvienot dažādus subjektus zem termina „budžeta iestāde”, tas neatvieglo likuma teksta uztveri.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="220 860 592 949">IV. nodaļa „Budžeta izpilde”</td> <td data-bbox="596 860 1299 949">Nodaļā „budžeta izpilde” esošais regulējums attiecas uz gadskārtējā valsts budžeta likuma izpildi.</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ierosinām precizēt termina „budžets” lietojumu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) papildināt terminu „budžets”, attiecīgās vietās norādot par kādu budžetu ir norma; 2) precizēt sadaļas, kuru ietvarā ar budžetu tiek saprasts valsts budžets. 	LBFV daļa	Termina „budžets” lietojums	I. Likumā lietotie termini	Attiecībā uz terminu „budžeta iestāde” var secināt, ka, lai arī tas ietver gan valsts, gan pašvaldības iestādes, bieži tiek lietots termins „valsts budžeta iestādes” un „pašvaldības”, kas nozīmē, ka, lai gan ir iespējams apvienot dažādus subjektus zem termina „budžeta iestāde”, tas neatvieglo likuma teksta uztveri.	IV. nodaļa „Budžeta izpilde”	Nodaļā „budžeta izpilde” esošais regulējums attiecas uz gadskārtējā valsts budžeta likuma izpildi.	V
LBFV daļa	Termina „budžets” lietojums							
I. Likumā lietotie termini	Attiecībā uz terminu „budžeta iestāde” var secināt, ka, lai arī tas ietver gan valsts, gan pašvaldības iestādes, bieži tiek lietots termins „valsts budžeta iestādes” un „pašvaldības”, kas nozīmē, ka, lai gan ir iespējams apvienot dažādus subjektus zem termina „budžeta iestāde”, tas neatvieglo likuma teksta uztveri.							
IV. nodaļa „Budžeta izpilde”	Nodaļā „budžeta izpilde” esošais regulējums attiecas uz gadskārtējā valsts budžeta likuma izpildi.							

2 Priekšlikumi attiecībā uz LBFV struktūru

2.1 Stratēģiska līmeņa ieteikumi

Nr.	Priekšlikums	Prioritāte
4.	<p>Analitiskā ziņojuma ietvaros salīdzinājām LBFV struktūru un ietvertās normas pret OECD vadlīnijās noteiktiem labās prakses pamatprincipiem. Rezultātā secinājām, ka LBFV nepilnīgi pilda šādus pamatprincipus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Caurspīdīgums - valsts budžeta līdzekļu izlietojumam jābūt skaidram un par to ir jābūt pieejamai informācijai.</i> LBFV 14.pants nosaka informācijas pieejamību pilnīgā, visaptverošā un sabiedrībai viegli saprotamā formā, bet praksē redzam, ka informācija ne vienmēr ir pieejama tādā analīzes līmenī, kas sniedz iespēju izprast finansējuma mērķus un atdevi. <p>Iesakām LBFV ietvert pamatprincipu, kas noteiktu, ka visām institūcijām, kas saņem valsts budžeta līdzekļus, ir jānodrošina analīze par saņemto līdzekļu izlietojumu pēc vienotiem principiem. Pamatojoties uz LBFV noteiktiem pamatprincipiem, būtu jāizstrādā konkrētas kārtības un vadlīnijas, kā to praktiski darīt. Šādai informācijai būtu regulāri jābūt publicētai sabiedrībai pieejamā vietā viegli saprotamā veidā. Tas, vai sabiedrības informēšanai informācija būtu jāgatavo centralizēti vai decentralizēti, būtu papildus vērtējams jautājums, tomēr būtiskākais ir panākt vienotus kritērijus, pēc kuriem tiktu analizēta informācija (piemēram, NAP plānā minēto mērķu sasniegšana);</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Sniegums - ne tikai finanšu, bet arī kvalitātes rādītāju noteikšana attiecībā uz budžeta izpildi (ekonomiskums, efektivitāte, produktivitāte).</i> Esošais regulējums nav pietiekams, lai minētais princips tiktu ieviests dzīvē. Iesakām LBFV noteikt pamatprincipus kvalitātes rādītāju definēšanā, kas jāievēro visām institūcijām, kas saņem līdzekļus no valsts budžeta. Pamatojoties uz LBFV noteiktiem pamatprincipiem, būtu jāizstrādā konkrētas kārtības un vadlīnijas, kā praktiski definēt šos rādītājus, kā tos sasaistīt ar iestādes attīstības plāniem, nozares attīstības plāniem, kā tos pārvērtēt, novērtēt utt. Būtiski LBFV iestrādāt pamatprincipu par snieguma izvērtēšanu, jo arī Iekšējā audita likumā ir noteikti trīs veidu pamatprincipi, kas ir cieši saistīti ar pamatprincipu par snieguma izvērtēšanu, t.i.: <ol style="list-style-type: none"> 1) resursu izmaksu efektivitāte — pakāpe, kādā ministrijas vai iestādes funkcijas sasniedz vēlamo rezultātu salīdzinājumā ar ieguldīto resursu izmaksām; 2) ekonomiskā efektivitāte — sagaidāmo vai sasniegto darbības rezultātu kvalitātes un kvantitātes attiecība pret ieguldītajiem resursiem un darbībām; 3) funkcionālā efektivitāte — sagaidāmo vai sasniegto darbības rezultātu un izraudzīto alternatīvu atbilstība noteiktiem mērķiem. <p>Ģadījumā, ja pamatprincipi ir iestrādāti tikai Iekšējā audita likumā, tad veidojas situācija, ka auditori pārbauda efektivitātes aspektu, bet budžeta plānošanā un izpildē tas nav izvērtēts, jo nav definēts LBFV.</p> 	A

2.2 Operacionāla līmeņa ieteikumi

Nr.	Priekšlikums	Prioritāte						
5.	<p>Šobrīd LBFV struktūra veidota šādi:</p> <p>Iesakām veikt šādas izmaiņas LBFV nodaļās un pantos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Preambulu izslēgt no LBFV, tās vietā definējot precīzu LBFV mērķi un darbības jomu (skat. Priekšlikumu Nr.1 un 2); • I. nodaļā „Likumā lietotie termini” un II. nodaļā „Vispārīgie noteikumi” precizēt lietotos terminus un terminu definīcijas: <ul style="list-style-type: none"> ✓ pārcelt atsevišķus terminus no II.nodaļas „Vispārīgie noteikumi” uz I.nodaļu „Likumā lietotie termini”, piemēram: <table border="1" data-bbox="225 1368 1302 1832"> <thead> <tr> <th data-bbox="225 1368 762 1435">I.nodaļā „Likumā lietotie termini” esošais</th> <th data-bbox="762 1368 1302 1435">II.nodaļā „Vispārīgie noteikumi” esošais</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="225 1435 762 1711">I.nodaļā minēta termina definīcija: „Aizdevumi — pašvaldībām un citām juridiskajām personām nodoti budžeta līdzekļi, ar kuriem šīm personām ir tiesības rīkoties un kurus ir pienākums atdot, kā arī aizdevumi pārņemto saistību pildīšanai, ja aizdevumaņēmējs palicis parādā valstij vai pašvaldībai.”</td> <td data-bbox="762 1435 1302 1711">LBFV 5.panta sestā daļa: „Valsts budžeta aizdevumi ir valsts budžeta līdzekļi, kas nodoti juridiskajām personām un rada tiesības rīkoties ar tiem un pienākumu atdot saņemto aizdevumu, kā arī aizdevumi no valsts budžeta pārņemto saistību pildīšanai saskaņā ar izsniegtajiem valsts galvojumiem”</td> </tr> <tr> <td data-bbox="225 1711 762 1832">I.nodaļā minēta termina definīcija: „Aizdevumu atmaksas — valstij vai pašvaldībai atmaksātie aizdevumi.”</td> <td data-bbox="762 1711 1302 1832">LBFV 5.panta septītā daļa: „Valsts budžeta aizdevumu atmaksas veido visi atmaksātie aizdevumi.”</td> </tr> </tbody> </table> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Pārcelt atsevišķus terminus no I.nodaļas „Likumā lietotie termini” uz II.nodaļu „Vispārīgie noteikumi” (skat. Priekšlikumu Nr.18). • VIII.nodaļā „No valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu, budžeta nefinansētu iestāžu un pašvaldību budžetu tiesības un procedūras” esošo regulējumu pārcelt uz attiecīgām nodaļām par budžetu izstrādāšanu, pieņemšanu, 	I.nodaļā „Likumā lietotie termini” esošais	II.nodaļā „Vispārīgie noteikumi” esošais	I.nodaļā minēta termina definīcija: „Aizdevumi — pašvaldībām un citām juridiskajām personām nodoti budžeta līdzekļi, ar kuriem šīm personām ir tiesības rīkoties un kurus ir pienākums atdot, kā arī aizdevumi pārņemto saistību pildīšanai, ja aizdevumaņēmējs palicis parādā valstij vai pašvaldībai.”	LBFV 5.panta sestā daļa: „Valsts budžeta aizdevumi ir valsts budžeta līdzekļi, kas nodoti juridiskajām personām un rada tiesības rīkoties ar tiem un pienākumu atdot saņemto aizdevumu, kā arī aizdevumi no valsts budžeta pārņemto saistību pildīšanai saskaņā ar izsniegtajiem valsts galvojumiem”	I.nodaļā minēta termina definīcija: „Aizdevumu atmaksas — valstij vai pašvaldībai atmaksātie aizdevumi.”	LBFV 5.panta septītā daļa: „Valsts budžeta aizdevumu atmaksas veido visi atmaksātie aizdevumi.”	V
I.nodaļā „Likumā lietotie termini” esošais	II.nodaļā „Vispārīgie noteikumi” esošais							
I.nodaļā minēta termina definīcija: „Aizdevumi — pašvaldībām un citām juridiskajām personām nodoti budžeta līdzekļi, ar kuriem šīm personām ir tiesības rīkoties un kurus ir pienākums atdot, kā arī aizdevumi pārņemto saistību pildīšanai, ja aizdevumaņēmējs palicis parādā valstij vai pašvaldībai.”	LBFV 5.panta sestā daļa: „Valsts budžeta aizdevumi ir valsts budžeta līdzekļi, kas nodoti juridiskajām personām un rada tiesības rīkoties ar tiem un pienākumu atdot saņemto aizdevumu, kā arī aizdevumi no valsts budžeta pārņemto saistību pildīšanai saskaņā ar izsniegtajiem valsts galvojumiem”							
I.nodaļā minēta termina definīcija: „Aizdevumu atmaksas — valstij vai pašvaldībai atmaksātie aizdevumi.”	LBFV 5.panta septītā daļa: „Valsts budžeta aizdevumu atmaksas veido visi atmaksātie aizdevumi.”							

Nr.	Priekšlikums	Prioritāte				
	<p>izpildi un uzskaiti, respektīvi, III., IV. un V.nodaļu, lai panāktu visa regulējuma atrašanos vienoti, norādot izņēmumus atbilstošajā nodaļā, piemēram:</p> <table border="1" data-bbox="225 315 1315 577"> <tr> <td data-bbox="225 315 762 376">VIII. nodaļas pants</td> <td data-bbox="778 315 1315 376">Atbilstība citai nodaļai LBFV</td> </tr> <tr> <td data-bbox="225 387 762 577">LBFV 41.pants pirmā daļa: (1) No valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un pašvaldībām ir tiesības patstāvīgi veidot un apstiprināt savus budžetus.</td> <td data-bbox="778 387 1315 577">LBFV III.nodaļa „Vidēja termiņa budžeta ietvara likuma un gadskārtējā valsts budžeta likuma projekta (budžeta likumprojektu paketes) sagatavošana, iesniegšana un pieņemšana”</td> </tr> </table> <ul style="list-style-type: none"> Grozīt IX.nodaļu „Atbildība un sankcijas” (skat. Priekšlikumu Nr.19). 	VIII. nodaļas pants	Atbilstība citai nodaļai LBFV	LBFV 41.pants pirmā daļa: (1) No valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un pašvaldībām ir tiesības patstāvīgi veidot un apstiprināt savus budžetus.	LBFV III.nodaļa „Vidēja termiņa budžeta ietvara likuma un gadskārtējā valsts budžeta likuma projekta (budžeta likumprojektu paketes) sagatavošana, iesniegšana un pieņemšana”	
VIII. nodaļas pants	Atbilstība citai nodaļai LBFV					
LBFV 41.pants pirmā daļa: (1) No valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un pašvaldībām ir tiesības patstāvīgi veidot un apstiprināt savus budžetus.	LBFV III.nodaļa „Vidēja termiņa budžeta ietvara likuma un gadskārtējā valsts budžeta likuma projekta (budžeta likumprojektu paketes) sagatavošana, iesniegšana un pieņemšana”					
6.	<p>No LBFV pārejas noteikumiem izklāut tiesību normas, kurām pēc savas būtības būtu jāatrodas likuma galvenajā daļā. Piemēram, likuma pārejas noteikumos nevajadzētu ietvert tiesību normas, kas satur definīcijas un kurām nav noteikts laika ierobežojums. LBFV Pārejas noteikumi ietver noteikumus ar noteiktu laika ierobežojumu, izņemot LBFV Pārejas noteikumu 33.punktu, kas paredz, ka „valsts dibinātas augstākās izglītības institūcijas, kurām ir atvasinātas publiskas personas statuss, attiecībā uz zinātniskās darbības finansējumu šā likuma izpratnē tiek uzskatītas par budžeta finansētām institūcijām, kuras nav budžeta iestādes”. Šāds formulējums atbilst likuma terminu skaidrojumam, kam būtu jāatrodas likuma galvenajā daļā.</p>	V				
7.	<p>LBFV tekstu izteikt tagadnē, darāmajā kārtā un īstenības izteiksmē atbilstoši labākajai praksei, piemēram, Normatīvo aktu sagatavošanas rokasgrāmatai¹ (piemēram, nodaļa „Darbības vārda formas izvēle”).</p> <p>Piemērs:</p> <p>Spēkā esošā LBFV 5.panta trešā daļa „Valsts budžeta līdzekļus <u>var piešķirt vai saņemt</u> vienīgi ar gadskārtējā valsts budžeta likumā paredzētu apropriāciju”.</p> <p>Šo daļu iespējams izteikt šādi: „Valsts budžeta līdzekļus <u>piešķir vai saņem</u> vienīgi ar gadskārtējā valsts budžeta likumā paredzētu apropriāciju.”</p>	Z				
8.	<p>LBFV tekstu veidot konkrētu, neiekļaujot liekus vārdus, kas neatbilst likumu tekstu veidošanas ieteikumam, piemēram, Normatīvo aktu projektu sagatavošanas noteikumiem (piemēram, 2.punkts).</p> <p>Piemērs:</p> <p>Spēkā esošā LBFV 24.panta pirmā daļa „Valsts budžeta izpildītāji var izdarīt valsts budžeta izdevumus vai uzņemties īstermiņa saistības <u>tikai</u> to finansēšanas plānos noteikto asinājumu ietvaros, kurus izsniedz Valsts kase”.</p> <p>Šo daļu iespējams izteikt šādi: „Valsts budžeta izpildītāji var izdarīt valsts budžeta izdevumus, vai uzņemties īstermiņa saistības to finansēšanas plānos noteikto asinājumu ietvaros, kurus izsniedz Valsts kase.”</p>	Z				
9.	<p>LBFV nodaļas numurēt un nodaļas nosaukumus veidot atbilstoši labākajai praksei, piemēram, Normatīvo aktu projektu sagatavošanas noteikumiem (piemēram, 21.punkts).</p> <p>Piemērs:</p> <p>Spēkā esošā LBFV 1.nodaļa „I. Likumā lietotie termini”.</p> <p>Šīs daļas nosaukumu iespējams izteikt šādi: „I nodaļa Likumā lietotie termini”.</p>	Z				
10.	LBFV nodaļu nosaukumus veidot īsākus atbilstoši labākajai praksei, piemēram, Normatīvo	Z				

¹ Krūmiņa, V., Skujiņa, V. Normatīvo aktu izstrādes rokasgrāmata, Rīga, 2002. Pieejama: <http://petijumi.mk.gov.lv/ui/DocumentContent.aspx?ID=2988>

Nr.	Priekšlikums	Prioritāte
	<p>aktu projektu sagatavošanas noteikumiem (piemēram, 2. un 21.punkti).</p> <p>Piemērs:</p> <p>Spēkā esošā LBFV III nodaļas nosaukums: „III. Vidēja termiņa budžeta ietvara likuma un gadskārtējā valsts budžeta likuma projekta (budžeta likumprojektu paketes) sagatavošana, iesniegšana un pieņemšana”.</p> <p>Šo nodaļas nosaukumu iespējams izteikt šādi: „III nodaļa Likuma projekta sagatavošana, iesniegšana un pieņemšana”.</p>	
11.	<p>Veidot LBFV pantu nosaukumus tā, lai tie saturiski izrietētu no atbilstošās LBFV nodaļas nosaukuma atbilstoši labākajai praksei, piemēram, Normatīvo aktu sagatavošanas rokasgrāmatai² (piemēram, nodaļa „Likuma iedalījums pantos”).</p> <p>Piemērs:</p> <p>Spēkā esošā LBFV IV nodaļa Budžeta izpilde un 23.pants Valsts kase.</p> <p>LBFV 23.panta nosaukumu iespējams izteikt šādi: „Par budžeta izpildi atbildīgā iestāde”.</p>	Z
12.	<p>LBFV pantus iedalīt ne vairāk kā sešās daļās atbilstoši labākajai praksei, piemēram, Normatīvo aktu sagatavošanas rokasgrāmatai³ (piemēram, nodaļa „Likuma panta iedalījums”).</p> <p>Piemērs:</p> <p>Spēkā esošajam LBFV 5.pantam ir 15 daļas.</p> <p>LBFV 5.panta devītajā līdz četrpadsmitajā daļā iekļautos deleģējumus MK iespējams pievienot atbilstošajiem LBFV pantiem, kas regulē konkrētos jautājumus. Tā, piemēram, LBFV 5.panta desmitajā daļā ietvertu deleģējumu iespējams pievienot LBFV 25. vai 28.pantam.</p>	Z
13.	<p>Neiekļaut LBFV tādas tiesību normas, kas dublē tāda paša juridiskā spēka normatīvajā aktā iekļauto regulējumu atbilstoši labākajai praksei, piemēram, Normatīvo aktu projektu sagatavošanas noteikumiem (piemēram, 3.punkts).</p> <p>Piemērs:</p> <p>Spēkā esošā LBFV 6.panta pirmā daļa: „Pašvaldību budžeti katram saimnieciskajam gadam ietver visus pašvaldību (pašvaldību institūciju) iekasētos vai saņemtos ieņēmumus un aizņēmumus, kurus pašvaldības apropriē pašvaldību mērķiem. <u>Pašvaldību budžetos ir ieņēmumu daļā, izdevumu daļa un finansēšanas daļa</u>”.</p> <p>Spēkā esošā likuma „Par pašvaldību budžetiem” 11.pants: „<u>Pašvaldību budžetos ir ieņēmumu daļa, izdevumu daļa un finansēšanas daļa</u>. Pašvaldības savus budžetus izstrādā atbilstoši budžeta ieņēmumu, izdevumu un finansēšanas klasifikācijai, kuru nosaka Ministru kabinets”.</p> <p>LBFV 6.panta pirmās daļas otro teikumu iespējams izslēgt no LBFV teksta.</p>	Z
14.	<p>Neiekļaut LBFV tādas tiesību normas, kas dublē LBFV jau iekļauto regulējumu atbilstoši labākajai praksei, piemēram, Normatīvo aktu projektu sagatavošanas noteikumiem (piemēram, 3.punkts).</p> <p>Piemērs:</p> <p>Spēkā esošā LBFV 6.panta trešā daļa: „<u>Ieņēmumu sadale starp valsts budžetu un pašvaldību budžetiem</u>, kā arī pašvaldībām piešķiramo valsts budžeta dotāciju un teritoriju ekonomisko iespēju izlīdzināšana <u>noteikta likumos</u>, uz kuriem balstās šie ieņēmumi, īpašos likumos vai gadskārtējā valsts budžeta likumā”.</p>	Z

² Turpat.

³ Krūmiņa, V., Skujiņa, V. Normatīvo aktu izstrādes rokasgrāmata, Rīga, 2002. Pieejama: <http://petijumi.mk.gov.lv/ui/DocumentContent.aspx?ID=2988>

Nr.	Priekšlikums	Prioritāte
	<p>Spēkā esošā LBFV 42.panta pirmā daļa: „Pašvaldībām ir <u>tiesības uz budžeta ieņēmumiem saskaņā ar likumiem</u>, lai nodrošinātu pastāvīgu un drošu, makroekonomiskās stabilitātes prasībām atbilstošu ieņēmumu bāzi.”</p> <p>LBFV 42.panta pirmās daļas tekstu iespējams izslēgt, jo šajā panta daļā iekļautā ideja ir ietverta jau LBFV 6.panta trešajā daļā.</p>	
15.	<p>Ja LBFV ir ietverts deleģējums MK, iekļaut attiecīgo MK noteikumu satura galveno virzienu atbilstoši labākajai praksei, piemēram, Normatīvo aktu projektu sagatavošanas noteikumiem (piemēram, 45.punkts).</p> <p>Piemērs:</p> <p>Spēkā esošā LBFV 2.panta trešā daļa: „Ministru kabinets izdod rīkojumus, instrukcijas un ieteikumus šā likuma detalizētai piemērošanai”.</p> <p>LBFV 2.panta trešo daļu iespējams izslēgt, jo konkrēti deleģējumi MK izdot dažādus normatīvos aktus vai citus dokumentus ir iekļauti konkrētos LBFV pantos. Ja nepieciešams LBFV paredzēt vēl kādu deleģējumu MK, tas jāietver konkrētā LBFV pantā un jāiekļauj MK izdodamā dokumenta satura galveno virzienu.</p>	Z
16.	<p>Novērst nevajadzīgu LBFV tiesību normu detalizācijas pakāpi, lai nodrošinātu vieglāku LBFV teksta uztveri.</p> <p>Attiecībā uz LBFV ietverto tiesību normu detalizācijas pakāpi, šobrīd LBFV ir iespējams novērot divus galvenos virzienus:</p> <div data-bbox="395 994 1222 1379" style="text-align: center;"> <pre> graph TD A["LBFV ietverts deleģējums MK un nosaukti pamatprincipi (LBFV 17.pants)"] --> B["MK noteikumi satur detalizētas tiesību normas, kas var arī pārklāties ar LBFV (MK noteikumi 523)"] C["LBFV ietvertas detalizētas tiesību normas un nav paredzēts deleģējums MK (LBFV 16.pants)"] --> D["Nav izdoti MK noteikumi"] </pre> </div> <p>LBFV 16².pantā ietvertās tiesību normas iespējams aprakstīt arī MK noteikumos, paredzot LBFV attiecīgu deleģējumu MK izdot noteikumos.</p>	Z

3 Priekšlikumi LBFV lietoto subjektu terminu izmaiņām

Kā norādīts analītiskajā ziņojumā, LBFV lietoto subjektu terminiem ir atšķirīgs to izcelsmes laiks un pamatojums; nav viennozīmīgi nosakāms, kuras institūcijas ir attiecināmas zem kura subjekta termina lietojuma, kā arī ne vienmēr LBFV ir precīzi atrunāta subjektu loma budžeta plānošanas/izstrādes laikā un ieņēmumu/izdevumu kontroles laikā.

Rekomendāciju ziņojuma izstrādes laikā tikāties ar valsts institūciju pārstāvjiem, kuri ikdienā izmanto LBFV praktiskajā darbā, un konstatējām, ka atbildīgajiem, kuri ir iesaistīti procesā, no procesa izpildes praktiskās puses ir izprotams, kā subjekti LBFV ietvaros tiek lietoti, kā tie tiek grupēti un kāpēc. Tomēr reizē tika secināts, ka bez vairāku darbu gadu pieredzes šajā jomā lasītājam LBFV noteikto subjektu dalījumu ir komplicēti izprast.

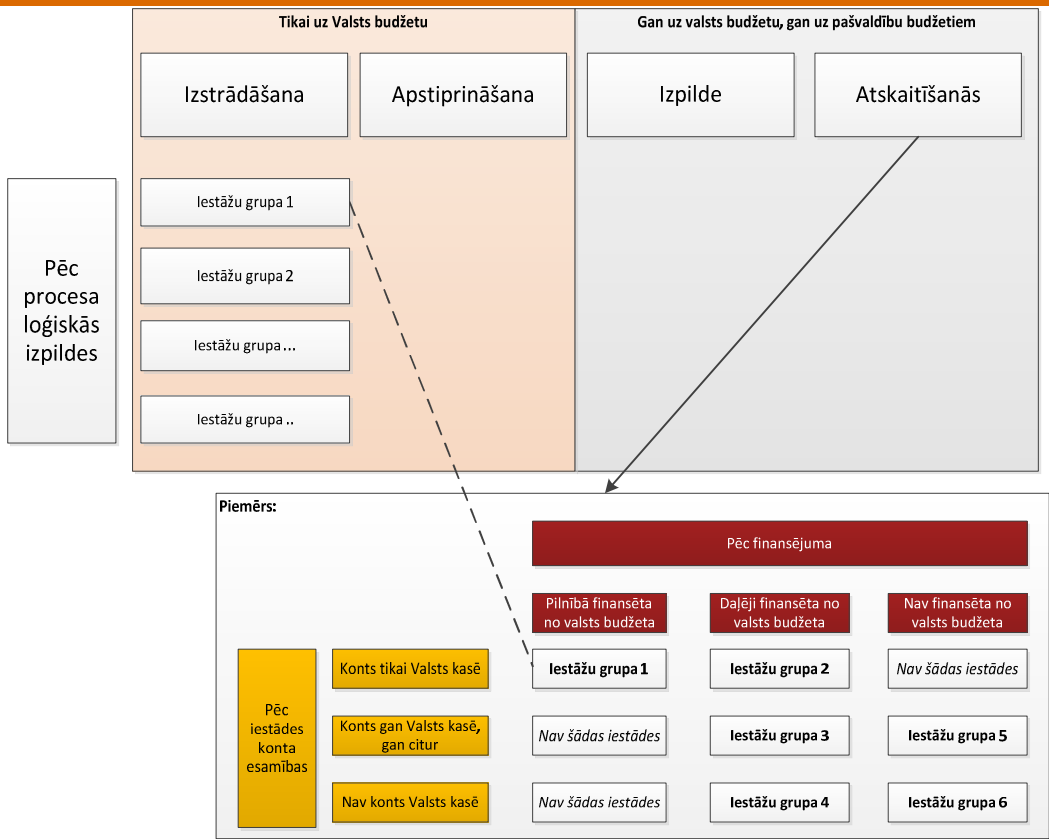
Šī pētījuma ietvaros sniedzam praktiskus priekšlikumus, kā subjektu definīcijas veidot, bet pirms konkrētu definīciju veidošanas, iesakām Pasūtītājam pieņemt lēmumu par izvēlēto alternatīvu un tad, pamatojoties uz mūsu ieteikumiem, izstrādāt konkrētus subjektu nosaukumus un definējumus.

Mūsu priekšlikums FM subjektu terminu sakārtošanā ir virzīties pēc šādas pieejas:

- Ja pieņem lēmumu izstrādāt jaunu likumu, tad iesakām neņemt iepriekšējo subjektu terminu sadalījumu par pamatu, bet izmantot „nulles” pieeju (skat. Priekšlikumu Nr. 17);
- Ja pieņem lēmumu izstrādāt grozījumus esošajā LBFV, tad iesakām izveidot loģisko matricu, kas parāda subjektu terminu lietojumu likumsakarības (skat. Priekšlikumu Nr. 18). Vēršam uzmanību, ka šis risinājums neatrisinās problēmu pilnībā, tikai mazinās izmantoto subjektu loku, kas var atvieglot LBFV uztveramību.

Nr.	Priekšlikums	Prioritāte
17.	<p>LBFV subjektu terminu lietojumā pamatā var novērot divus virzienus:</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: flex-start;"> <div style="text-align: center;"> <div data-bbox="268 1227 662 1420" style="background-color: #e67e22; color: white; padding: 10px; border-radius: 10px; width: 150px; margin: 0 auto;">Pēc institucionālās piederības</div> <div data-bbox="343 1473 742 1675" style="border: 1px solid #e67e22; padding: 10px; margin: 10px auto; width: 150px;">Piemēri subjektu terminiem - biedrības un nodibinājumi, komersanti, kapitālsabiedrības, valsts iestāde utt.</div> </div> <div style="text-align: center;"> <div data-bbox="769 1227 1163 1420" style="background-color: #e67e22; color: white; padding: 10px; border-radius: 10px; width: 150px; margin: 0 auto;">Pēc procesa loģiskās izpildes puses</div> <div data-bbox="844 1473 1243 1675" style="border: 1px solid #e67e22; padding: 10px; margin: 10px auto; width: 150px;">Piemēri subjektu terminiem - budžeta finansētas institūcijas, budžeta resors, utt.</div> </div> </div> <p>Abi šie virzieni LBFV ietvaros tiek izmantoti, bet ne vienmēr lasītājiem, kuri praktiski ikdienas darbā LBFV normas neizmanto, ir viennozīmīgi izprotama to saskare.</p> <p>Gadījumā, ja tiek pieņemts lēmums rakstīt LBFV no jauna, iesakām subjektu definēšanā izmantot šādu pieeju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kā prioritāti subjektu definēšanā izmantot dalījumu pēc procesa loģiskās izpildes puses, t.i.,: 	A

Nr. Priekšlikums **Prioritāte**

- Pēc sagrupēšanas no procesa loģiskās izpildes puses iesakām LBFV noteikt katras iestāžu grupas precīzu definīciju;
- Ja ir kāda ļoti specifiska norma, kura attiecas uz ļoti šauru iestāžu loku, iesakām neveidot atsevišķu subjektu terminu, bet nosaukt iestāžu nosaukumus.

Šī pētījuma ietvaros sniedzam praktiskus priekšlikumus kā subjektu definīcijas veidot, bet pirms konkrētu definīciju veidošanas, iesakām Pasūtītājam pieņemt lēmumu par izvēlēto alternatīvu un tad, pamatojoties uz mūsu ieteikumiem, izstrādāt konkrētus subjektu nosaukumus un definējumus.

18. Gadījumā, ja tiek pieņemts lēmums neizstrādāt jaunu LBFV, tad iesakām izmantot šādu pieeju:

- Izslēgt atsevišķus terminus no I.nodaļas „Likumā lietotie termini” un definīcijās pausto ideju skaidrot II.nodaļā „Vispārīgie noteikumi”, piemēram:

Termina skaidrojums I.nodaļā „Likumā lietotie termini”	Termina lietojums LBFV tālākajās nodaļās (piemērs)
<p>Termins „Budžeta finansētas institūcijas” atbilstoši definīcijai iekļauj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budžeta iestādes (valsts vai pašvaldības iestāde, <u>atvasināta publiska persona, kuru pilnīgi finansē no valsts vai pašvaldības budžeta</u>, kā arī pašvaldības aģentūra), - no valsts budžeta daļēji 	<p>LBFV 27.panta piektā daļa savukārt nosauc gan budžeta finansētas institūcijas, gan arī pašvaldības un kapitālsabiedrības, kas jau ietilpst termina „budžeta finansētas institūcijas” definīcijā, kas ir viens no piemēriem, kas liecina, ka termins I.nodaļā izveidots, lai paskaidrotu finansēšanas principus, tomēr netiek lietots patstāvīgi.</p> <p>LBFV 27.panta piektā daļa: (5) Ministru kabinets nosaka maksājumu pakalpojumu veidus un kārtību, kādā</p>

A

Nr.	Priekšlikums	Prioritāte
	<p>finansētas atvasinātas publiskas personas,</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>visi pilnīgi vai daļēji tieši no valsts budžeta finansēti komersanti,</u> - biedrības vai nodibinājumi. <p>Termins ”Budžeta iestāde” atbilstoši definīcijai iekļauj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - valsts vai pašvaldības iestāde, - atvasināta publiska persona, kuru pilnīgi finansē no valsts vai pašvaldības budžeta, - kā arī pašvaldības aģentūra <p>Termins ”Centrālā valsts iestāde” atbilstoši definīcijai iekļauj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>valsts budžeta iestāde,</u> kurai gadskārtējā valsts budžeta likumā budžeta līdzekļus paredz tieši apropriācijas kārtībā 	<p>Valsts kase nodrošina to sniegšanu budžeta finansētām institūcijām, pašvaldībām, budžeta nefinansētām iestādēm, zvērinātiem tiesu izpildītājiem un <u>kapitālsabiedrībām, kurās ieguldīta valsts vai pašvaldības kapitāla daļa.</u></p> <p>Termins tālākajā LBFV tekstā tiek lietots kopā ar vārdu „valsts”, kā arī atsevišķi tiek lietots termins „pašvaldības”, tādēļ šī termina lietošana atsevišķi nav nepieciešama.</p> <p>LBFV 5.panta ceturtdā daļa:</p> <p>(14) Ministru kabinets reglamentē kārtību, kādā <i>valsts budžeta iestādes</i> piešķir valsts budžeta finansējumu privātpersonām valsts pārvaldes uzdevumu veikšanai un uzrauga piešķirtā finansējuma izlietojumu.</p> <p>LBFV tiek lietots arī termins „valsts budžeta iestāde” un „ministrijas un citas centrālās valsts iestādes”:</p> <p>LBFV 5.panta ceturtdā daļa:</p> <p>(14) Ministru kabinets reglamentē kārtību, kādā <u>valsts budžeta iestādes</u> piešķir valsts budžeta finansējumu privātpersonām valsts pārvaldes uzdevumu veikšanai un uzrauga piešķirtā finansējuma izlietojumu.</p> <p>LBFV 9.1panta sestā daļa:</p> <p>(6) Ja <u>ministrija vai cita centrālā valsts iestāde</u> nepiekrīt finanšu ministra lēmumam par apropriācijas rezerves pārdales apjomu starp programmām, apakšprogrammām un izdevumu kodiem atbilstoši ekonomiskajām kategorijām, tad pēc motivētu iebildumu saņemšanas finanšu ministrs piecu darba dienu laikā vienojas ar attiecīgo ministriju. Ja vienošanās netiek panākta, jautājumu nodod izlemšanai Ministru kabinetam.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Papildināt I.nodaļā „Likumā lietotie termini” definīciju sadaļu ar šādu terminu skaidrojumiem, piemēram: <ul style="list-style-type: none"> - „Ministrijas un citas centrālās valsts iestādes” – jo LBFV tekstā tiek plaši lietots šis termins, tomēr saistībā ar budžeta procesiem, šis termins tiek uzverts kā nozare, nevis kā atsevišķas institūcijas, tādēļ ierosinām papildināt definīcijas, paskaidrojot termina saistību ar budžeta procesiem, ņemot vērā, ka, piemēram, gadskārtējā valsts budžeta likumā ieņēmumi un izdevumi tiek plānoti atbilstoši budžeta programmām vai resoriem, kā arī būtu jāpaskaidro termina saistība ar padotības iestādēm. 	

4 Priekšlikumi attiecībā uz atbildības un sankciju regulējumu

4.1 Stratēģiska līmeņa ieteikumi

Nr.	Priekšlikums	Prioritāte
19.	<p>Šobrīd LBFV tekstā termins „atbildība” tiek lietots divās nozīmēs:</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: flex-start;"> <div style="text-align: center;"> <div data-bbox="252 719 584 880" style="border: 1px solid black; padding: 5px; background-color: #f4a460;">Atbildība (angliski - <i>responsibility</i>)</div> <div data-bbox="316 925 587 1093" style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-top: 10px;">Atbildība kā pienākums veikt vai atturēties no noteiktu darbību veikšanas</div> </div> <div style="text-align: center;"> <div data-bbox="671 719 1003 880" style="border: 1px solid black; padding: 5px; background-color: #f4a460;">Atbildība (angliski - <i>liability</i>)</div> <div data-bbox="735 925 1007 1093" style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-top: 10px;">Atbildība kā sekas LBFV tiesību normu pārkāpumam</div> </div> </div> <p>Ir nepieciešams veikt būtiskus grozījumus LBFV IX nodaļā Atbildība un sankcijas, jo:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) gan IX nodaļa, gan tajā ietvertie panti rada neviennozīmīgu izpratni, kas tiek saprasts ar terminu „atbildība”; b) gadījumā, ja LBFV IX nodaļas mērķis ir noteikt atbildību par pienākumu izpildi, tad nav nepieciešams veidot atsevišķu nodaļu, bet noteikt atbildību pie konkrētiem procesa posmiem attiecīgajās LBFV nodaļās, piemēram, par atbildību budžeta izstrādāšanas laikā iekļaut normas LBFV III nodaļā „Vidēja termiņa budžeta ietvara likuma un gadskārtējā valsts budžeta likuma projekta (budžeta likumprojektu paketes) sagatavošana, iesniegšana un pieņemšana”; c) gadījumā, ja LBFV IX nodaļas mērķis ir noteikt atbildību un sankcijas pārkāpumu gadījumā, tad iesakām izvērtēt, vai šādas atbildības un sankciju noteikšana ir LBFV jautājums. Pirmkārt, LBFV pēc savas būtības ir budžeta procesu regulējošo noteikumu un procesa apraksts, savukārt noteikumi par atbildību un sankcijām neatbilst budžeta procesa aprakstam. Otrkārt, atbildības un sankciju regulējums ir salīdzinoši cieši saistīts, piemēram, ar Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumu, proti, Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums iever pamatprincipus, kas attiektos arī uz godīgu un efektīvu valsts budžeta līdzekļu izlietojumu, tāpēc regulējums par atbildību un sankcijām šādos gadījumos varētu tikt iekļauts šajā likumā. <p>Ja pēc izvērtēšanas tiek atzīts, ka nepieciešams saglabāt šādu nodaļu tieši LBFV, veicot grozījumus LBFV IX nodaļā, iesakām to ievērojami detalizēt, t.sk.,:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ nosakot kritērijus, kas ir saprotams ar terminu „efektīvs”; ✓ nosakot kritērijus, kas ir saprotams ar terminu „ekonomisks”; ✓ precīzi atrunājot, kas ir uzskatāms par pārkāpumu, uzsverot tādu nepieciešamību kā, piemēram, nepieciešamību novērst valsts budžeta līdzekļu atņemšanu/samazināšanu konkrētai tautsaimniecības nozarei (iestādei) tikai tāpēc, ka attiecīgās nozares 	V*

Nr.	Priekšlikums	Prioritāte
	<p>(iestādes) vadītājs ir pielaidis būtiskus pārkāpumus valsts budžeta procesa posmā;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ nosakot precīzāku pārkāpumu identificēšanas un izskatīšanas kārtību; ✓ nosakot skaidrāku sankciju noteikšanas mehānismu. <p>Veicot grozījumus LBFV IX nodaļā, ierosināt izvēlēties vienu no šādām alternatīvām:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) veikt nepieciešamos grozījumus LBFV, ar kuriem tiek ieviesti būtiskākie budžeta procesa pamatprincipi (piemēram, caurspīdīgums un sniegums), un IX nodaļā iekļaut noteikumus par atbildību (atbildību par pārkāpumu). Ieviešot budžeta procesu regulējošos pamatprincipus, pastāv iespēja, ka budžeta process, tajā skaitā valsts budžeta līdzekļu efektīva izlietošana, tiek īstenots pietiekami efektīvi, lai nebūtu nepieciešamības paredzēt detalizētu regulējumu atbildības jautājumiem; 2) veikt nepieciešamos grozījumus LBFV, ar kuriem tiek ieviesti būtiskākie budžeta procesa pamatprincipi (piemēram, caurspīdīgums un sniegums), un IX nodaļā iekļaut tikai vispārīgus noteikumus par atbildību (atbildību par pārkāpumu), detalizētu regulējumu paredzot citos normatīvajos aktos (vadlīnijās). 	

* Šobrīd šādas nodaļas esamība LBFV tekstā nerada būtiskas un tūlītējas problēmas, tomēr, pētniekuprāt, priekšlikums par atbildību un sankcijām uzskatāms par stratēģiska līmeņa priekšlikumu, jo tā risināšana ir nepieciešama, lai LBFV piemērošanu padarītu saprotamāku un efektīvāku.

5 Priekšlikumi attiecībā uz LBFV ietvertajām finanšu ministra un FM tiesībām

5.1 Operacionāla līmeņa ieteikumi

Nr.	Priekšlikums	Prioritāte
20.	<p>Attiecībā uz LBFV paredzētajām tiesībām budžeta procesā konsekventi noteikt attiecīgas tiesības finanšu ministram, FM vai konkrētai padotības iestādei.</p> <p>Pieņemot lēmumu, kuru no iepriekš minētajām iestādēm/amatpersonām lietot LBFV tekstā, aprakstot konkrētus pienākumus vai atbildību, iespējams vadīties pēc šādiem pamatprincipiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> terminu „finanšu ministrs” lietot visos tajos LBFV aprakstītajos gadījumos, kad nepieciešama saskarsme ar MK vai Saeimu un tās pārstāvjiem, piemēram, paskaidrojumi MK, diskusijas un sadarbība ar Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisiju u. tml. <p>Piemērs:</p> <p>Spēkā esošā LBFV 25.panta 24.daļas redakcija: „<u>Finanšu ministrs</u> informē Ministru kabinetu un Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisiju septiņu darba dienu laikā par šā panta 2.2 daļā minēto rīkojumu. Ministru kabinets lemj par asinājumu aizkavēšanu vai samazināšanu un, ja nepieciešams, izdara grozījumus Ministru kabineta noteikumos vai lemj par attiecīgu likumprojektu iesniegšanu Saeimai”.</p> <p>Šāda redakcija atbilst iepriekš aprakstītajiem pamatprincipiem.</p> <ul style="list-style-type: none"> terminu „FM” lietot visos pārējos budžeta procesa posmos, kur nav saskarsme ar MK vai Saeimu un kur nav nepieciešams nosaukt konkrētu FM padotībā esošu iestādi. <p>Piemērs:</p> <p>Spēkā esošā LBFV 9. panta piecpadsmitās daļas redakcija: „<u>Finanšu ministram</u> ir tiesības veikt apropriācijas pārdali starp ministrijām un citām centrālajām valsts iestādēm, tai skaitā funkciju pārdales vai strukturālo reformu gadījumos, ja ir pieņemts Ministru kabineta lēmums un Saeima ar atsevišķu lēmumu piekritusi šādai pārdalei”.</p> <p>Šā panta daļu iespējams izteikt šādā redakcijā: „<u>Finanšu ministrijai</u> ir tiesības veikt apropriācijas pārdali starp ministrijām un citām centrālajām valsts iestādēm, tai skaitā funkciju pārdales vai strukturālo reformu gadījumos, ja ir pieņemts Ministru kabineta lēmums un Saeima ar atsevišķu lēmumu piekritusi šādai pārdalei”.</p> <p>FM padotībā esošas iestādes nosaukumu lietot visos LBFV aprakstītajos gadījumos, kad ir būtiski nosaukt tieši konkrēto padotības iestādi kā atbildīgo iestādi par konkrēto budžeta procesa posmu.</p> <p>Tomēr ir jāņem vērā, ka konkrēta padotības iestāde ir jāmin atsevišķi tikai tajos gadījumos, kad šai iestādei paredzēta atbildība par konkrētas darbības veikšanu vai koordinēšanu saistībā ar valsts budžeta procesu. Savukārt, ja konkrēta iestāde LBFV minēta tikai kā, piemēram, valsts budžeta līdzekļu saņēmēja, tad nav nepieciešams padotības iestādi izdalīt no LBFV definētā subjekta termina (ministrijas un citas centrālās iestādes). Praktiski šāda konkrētas padotības iestāde LBFV gadījumā varētu attiekties tikai uz Valsts kases funkcijām.</p>	Z

Nr.	Priekšlikums	Prioritāte
	<p>Piemērs:</p> <p>Spēkā esošā LBFV 24.panta pirmā daļa: „Valsts budžeta izpildītāji var izdarīt valsts budžeta izdevumus vai uzņemties īstermiņa saistības tikai to finansēšanas plānos noteikto asignējumu ietvaros, kurus izsniedz Valsts kase”.</p> <p>Šāda redakcija atbilst iepriekš aprakstītajiem pamatprincipiem.</p>	

Izmantotā literatūra

Literatūra un tiesu spriedumi

1. Amoliņa Dita. Piezīmes pie Latvijas Republikas Satversmes 66. panta. Jurista Vārds, 16.08.2011., Nr. 33.
2. Amoliņa, Dita. Saeimas budžeta tiesību apcirpšana. Jurista Vārds, 13.12.2011., Nr. 50.
3. Amoliņa, Dita. *Valsts budžeta juridiskais statuss un tiesiskuma kontrole: Maģistra darbs*. Rīga: LU JF, 2011.
4. Birkavs, Valdis. Par Satversmi kā domāšanas līmeni. Jurista Vārds, 23.12.1999., Nr. 45.
5. Dr.Thomas Giesen, Mārcis Gobiņš „Valsts pārvaldes jēdziens” Satversmes 58.pantā. 02.2005.3.lpp.
6. Ķinis, Uldis, Amoliņa, Dita. Konstitucionālā kontrole valsts finanšu jautājumos Satversmes tiesas praksē. Jurista Vārds, 26.02.2013., Nr. 8.
7. Krūmiņa, V., Skujiņa, V. Normatīvo aktu izstrādes rokasgrāmata, Rīga, 2002. Pieejama: <http://petijumi.mk.gov.lv/ui/DocumentContent.aspx?ID=2988>
8. Konceptija “neatkarīgo” jeb patstāvīgo iestāžu statusa regulēšanai. MK 18.05.2005. rīkojums Nr. 322. Pieejama: <http://polsis.mk.gov.lv/view.do?id=1780>
9. OECD Journal on Budgeting, Volume 4, No. 3, 2004, Special Issue „The Legal Framework for Budget Systems. An international comparison.” Pieejams: <http://www.oecd.org/gov/budgeting/43487903.pdf>
10. OECD Journal on Budgeting, Volume 2009/3, 2009, „Budgeting in Latvia”. Pieejams: <http://www.oecd.org/gov/budgeting/46051679.pdf>
11. Public Financial Management and Its Emerging Architecture”, IMF, 2012. Pieejams: <http://www.imf.org/external/np/exr/bforums/2013/pfm/pdf/excerpt.pdf>
12. Žubule, Ērika. *Valsts budžeta procesa analīze un pilnveidošana: Promocijas darbs*. Rīga: LU EVF, 2012.

Normatīvie akti

1. *Latvijas Republikas Satversme* (1922.gada 15.februāris), LR likums. Spēkā no 07.11.1922.
2. *Likums par budžetu un finanšu vadību* (1994.gada 24.marts), LR likums. Spēkā no 26.04.1994.
3. *Fiskālās disciplīnas likums* (2013.gada 31.janvāris), LR likums. Spēkā no 06.03.2013.
4. *Par pašvaldībām* (1994.gada 19.maijs), LR likums. Spēkā no 09.06.1994.
5. *Par pašvaldību budžetiem* (1995.gada 29.marts), LR likums. Spēkā no 02.05.1995.
6. *Saeimas kārtības rullis* (1994.gada 28.jūlijs), LR likums. Spēkā no 01.09.1994.
7. *Ministru kabineta kārtības rullis* (2009.gada 7.aprīls), MK noteikumi Nr. 300. Spēkā no 17.04.2009.
8. *Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām* (2002.gada 26.septembris), LR likums. Spēkā no 01.01.2003.
9. *Publisko aģentūru likums* (2009.gada 1.decembris), LR likums. Spēkā no 01.01.2010.
10. *Valsts pārvaldes iekārtas likums* (2002.gada 6.jūnijs), LR likums. Spēkā no 01.01.2003.
11. *Normatīvo aktu projektu sagatavošanas noteikumi* (2009.gada 3.februāris), MK noteikumi Nr. 108. Spēkā no 19.02.2009.
12. *Ilgtermiņa stabilizācijas rezerves likums* (2008.gada 14.novembris), LR likums. Spēkā no 01.01.2009.

13. *Sabiedrības integrācijas fonda likums* (2007.gada 05.jūlijs), LR likums. Spēkā no 01.09.2001.
14. *Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem* (2000.gada 19.oktobris), LR likums. Spēkā no 01.06.2001.
15. *Noteikumi par pašvaldību aizņēmumiem un galvojumiem* (2008.gada 25.marts), MK noteikumi Nr.196. Spēkā no 04.04.2008.
16. *Finanšu ministrijas nolikums* (2003.gada 29.marts), MK noteikumi Nr.239. Spēkā no 14.05.2003.
17. *Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem* (2012.gada 31.jūlijs), MK noteikumi Nr.523. Spēkā no 04.08.2012.
18. *Kārtība, kādā nosakāms maksimāli pieļaujамais valsts budžeta izdevumu kopapjoms un maksimāli pieļaujамais valsts budžeta izdevumu kopējais apjoms katrai ministrijai un citām centrālajām valsts iestādēm vidējam termiņam* (2012.gada 11.decembris), MK noteikumi Nr.867. Spēkā no 28.12.2012.
19. *Kārtība, kādā ministrijas un citas centrālās valsts iestādes iekļauj gadskārtējā valsts budžeta likumprojektā valsts aizdevumu pieprasījumus* (2012.gada 12.jūnijs), MK noteikumi Nr.397. Spēkā no 15.06.2012.
20. *Asignējumu piešķiršanas un izpildes kārtība* (2010.gada 28.decembris), MK noteikumi Nr.1220. Spēkā no 01.01.2011.
21. *Kārtība, kādā gadskārtējā valsts budžeta likumprojektā iekļauj pieprasījumus valsts vārdā sniedzamajiem galvojumiem, un galvojumu sniegšanas un uzraudzības kārtība* (2010.gada 1.jūnijs), MK noteikumi Nr.501. Spēkā no 23.06.2010.
22. *Noteikumi par kārtību, kādā ministrijām un citām centrālajām valsts iestādēm tiek veikta apropriācijas pārdale starp programmām, apakšprogrammām un izdevumu ekonomiskās klasifikācijas kodiem* (2010.gada 16.marts), MK noteikumi Nr.256. Spēkā no 24.03.2010.
23. *Kārtība, kādā valsts budžeta iestādes sagatavo un apstiprina valsts budžeta programmu, apakšprogrammu un pasākumu tāmes kārtējam gadam* (2009.gada 20.janvāris), MK instrukcija Nr.2. Spēkā no 12.02.2009.
24. *Noteikumi par valsts budžeta apropriācijas rezerves izmantošanu* (2007.gada 28.augusts), MK noteikumi Nr.594. Spēkā no 01.01.2008.
25. *Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām* (2005.gada 27.septembris), MK noteikumi Nr.1031. Spēkā no 01.01.2007.
26. *Noteikumi par budžetu ieņēmumu klasifikāciju* (2005.gada 27.decembris), MK noteikumi Nr.1032. Spēkā no 01.01.2007.
27. *Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši funkcionālajām kategorijām* (2005.gada 13.decembris), MK noteikumi Nr.934. Spēkā no 01.01.2007.
28. *Noteikumi par budžetu finansēšanas klasifikāciju* (2005.gada 22.novembris), MK noteikumi Nr.875. Spēkā no 01.01.2007.
29. *Valsts kases nolikums* (2004.gada 3.augusts), MK noteikumi Nr. 677. Spēkā no 07.08.2004.
30. *Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība* (2012.gada 29.maijs), MK noteikumi Nr. 375. Spēkā no 21.07.2012.
31. Par MK 18.05.2005. rīkojuma Nr. 322 "Par koncepciju neatkarīgo jeb patstāvīgo iestāžu statusa regulēšanai" atzīšanu par spēku zaudējušu" (2012.gada 2.jūlijs), MK rīkojums Nr. 287 un tā anotācija. Spēkā no 2012.gada 3.jūlija.
32. *State Budget Act* (1999.gada 9.jūnijs), Igaunijas Republikas likums. Spēkā no 01.01.2000. Pieejams: <http://www.legaltext.ee/en/andmebaas/ava.asp?m=022>
33. *State Budget Act*, Somijas Republikas likums. Spēkā no 01.06.1988. Pieejams: <http://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/1988/en19880423.pdf>

34. *Swedish Code of Statutes Budget Act* (2011.gada 10.marts), Zviedrijas Karalistes likums. Spēkā no 01.04.2011. Pieejams: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/17/03/87/161c4c22.pdf>

Spriedumi

1. Satversmes tiesas lieta „Par likuma "Par budžeta un finanšu vadību" 16.2 panta ceturtais daļas un 19. panta piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 83. un 87. pantam”. Pieejama: http://www.satv.tiesa.gov.lv/upload/2011-18-01_lemums%20par%20tiesvedibas%20izbeigsanu.pdf
2. Satversmes tiesas 2005. gada 21. novembra spriedums lietā Nr. 2005-03-0306 "Par Ministru kabineta 2004. gada 22.aprīļa noteikumu Nr. 417 "Grozījumi Ministru kabineta 2002. gada 19. februāra noteikumos Nr. 74 "Notiesāto darba samaksas kārtība brīvības atņemšanas iestādēs" atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91., 107. pantam un Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 14. pantam". Latvijas Vēstnesis, 25.11.2005., Nr. 189.
3. Satversmes tiesas 2010. gada 1. decembra spriedums lietā Nr. 2010-21-01 "Par Valsts fondēto pensiju likuma 4. panta otrās daļas un pārejas noteikumu 2. punkta, 3. punkta 4. un 5. apakšpunkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 105. un 109. pantam". Latvijas Vēstnesis, 3.12.2010., Nr. 192.
4. Satversmes tiesas 2011. gada 19. decembra spriedums lietā Nr. 2011-03-01 "Par likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 5. panta ceturtais daļas un 21. panta 2.1 daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 109. pantam". Pieejams: http://www.satv.tiesa.gov.lv/upload/2011-03-01_spriedums.pdf.
5. Satversmes tiesas 2012. gada 3. marta spriedums lietā Nr. 2011-01-01 "Par likuma "Par valsts budžetu 2011. gadam" apakšprogrammas 23.00.00 atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam". Latvijas Vēstnesis, 7.03.2012., Nr. 21.
6. Satversmes tiesas 2010. gada 25. novembra spriedums lietā Nr. 2010-06-01 „Par likuma „Par budžetu un finanšu vadību” 19.panta piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 83. un 87.pantam.” Pieejams: http://www.satv.tiesa.gov.lv/upload/spriedums_2010-06-01.htm

Pielikums „Intervēto personu saraksts”

Grupas diskusija

2013.gada 15.augustā, Finanšu ministrijas telpās, plkst.11:00

Diskusijas dalībnieku saraksts

Nr.	Iestāde	Vārds, uzvārds	Amata nosaukums
1.	FM	Daiga Gulbe	Finanšu vadības un metodoloģijas departamenta direktore
2.	FM	Ludmila Jevčuka	Budžeta metodoloģijas nodaļas vadītāja
3.	FM	Jānis Šints	Vecākais eksperts budžeta jautājumos
4.	FM	Ilze Bule	Budžeta departamenta direktora vietn. - Valsts budžeta politikas nodaļas vadītāja
5.	FM	Elīna Kobzeva	Varas, valdības dienestu un tautsaimniecības finansēšanas nodaļas vadītājas vietniece
6.	FM	Zane Adijāne	Valsts budžeta kopsavilkuma nodaļas vadītāja
7.	FM	Taisa Trubača	Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides finansēšanas nodaļas vadītāja
8.	FM	Līga Šulca	Izglītības, zinātnes, kultūras, sporta finansēšanas nodaļas vadītāja
9.	FM	Romija Rugēvica	Aizsardzības un tiesībsargājošo iestāžu finansēšanas nodaļas vadītāja
10.	FM	Anita Čemme	Labklājības sfēras finansēšanas nodaļas vadītāja
11.	FM	Nils Sakss	Fiskālās politikas departamenta direktors
12.	FM	Dana Aleksandrova	Tiesību aktu departamenta Tiesību aktu nodaļas vadītājas vietniece
13.	FM	Eduards Gross	Valsts budžeta kopsavilkuma nodaļas vadītājas vietnieks

Rekomendāciju ziņojums

Nr.	Iestāde	Vārds, uzvārds	Amata nosaukums
14.	FM	Līga Ozoliņa	Fiskālās pārvaldības nodaļas vadītāja vietiece
15.	Valsts kase	Kristīne Rjabko	Juridiskā departamenta juriskonsulte
16.	Valsts kase	Anita Popova	Budžeta izpildes un uzraudzības departamenta direktore
17.	Valsts kase	Dace Krasovska	Budžeta izpildes un uzraudzības departamenta direktores vietiece
18.	Valsts kase	Ligita Agleniece	Pārskatu departamenta direktore
19.	Valsts kase	Marija Sekane	Prognozēšanas un finanšu plānošanas departamenta direktores vietiece
20.	Valsts kase	Indra Bobrovskā	Finansēšanas departamenta vecākā eksperte
21.	Valsts kase	Inese Sudare	Finanšu resursu departamenta direktora vietiece
22.	Saeima	Anita Kozlovskā	Juridiskā biroja vadītāja vietiece
23.	Saeima	Gita Strautiņa	Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas vecākā konsultante
24.	Tieslietu ministrija	Inta Garā	Konstitucionālo tiesību nodaļas vadītāja

Intervija ar FM pārstāvjiem

2013.gada 21.augustā, FM telpās, plkst.10:00

Intervijas dalībnieku saraksts

Nr.	Iestāde	Vārds, uzvārds	Amata nosaukums
1.	FM	Ilonda Stepanova	Budžeta departamenta direktore
2.	FM	Daiga Gulbe	Finanšu vadības un metodoloģijas departamenta direktore
3.	FM	Ludmila Jevčuka	Budžeta metodoloģijas nodaļas vadītāja

Intervija ar Valsts kases pārstāvjiem

2013.gada 22.augustā, FM telpās, plkst.10:00

Intervijas dalībnieku saraksts

Nr.	Iestāde	Vārds, uzvārds	Amata nosaukums
1.	Valsts kase	Gunta Medne	Valsts kases pārvaldnieka vietniece
2.	Valsts kase	Līgita Agleniece	Pārskatu departamenta direktore
3.	Valsts kase	Vineta Parfenkova	Pārskatu departamenta direktores vietniece
4.	Valsts kase	Anita Popova	Budžeta izpildes un uzraudzības departamenta direktore
5.	FM	Daiga Gulbe	Finanšu vadības un metodoloģijas departamenta direktore
6.	FM	Ludmila Jevčuka	Budžeta metodoloģijas nodaļas vadītāja

Intervija ar Valsts kases pārstāvjiem

2013.gada 27.augustā, Valsts kases telpās, plkst.15:30

Intervijas dalībnieku saraksts

Nr.	Iestāde	Vārds, uzvārds	Amata nosaukums
1.	Valsts kase	Līgita Agleniece	Pārskatu departamenta direktore
2.	Valsts kase	Vineta Parfenkova	Pārskatu departamenta direktores vietniece
3.	FM	Ludmila Jevčuka	Budžeta metodoloģijas nodaļas vadītāja

Intervija ar Valsts kases pārstāvjiem

2013.gada 27.augustā, Valsts kases telpās, plkst.16:15

Intervijas dalībnieku saraksts

Nr.	Iestāde	Vārds, uzvārds	Amata nosaukums
1.	Valsts kase	Anita Popova	Budžeta izpildes un uzraudzības departamenta direktore
2.	Valsts kase	Mārtiņš Prikulis	Klientu apkalpošanas un pakalpojumu attīstības departamenta direktors
3.	FM	Ludmila Jevčuka	Budžeta metodoloģijas nodaļas vadītāja

Intervija ar Valsts kases pārstāvjiem

2013.gada 28.augustā, Valsts kases telpās, plkst.15:00

Intervijas dalībnieku saraksts

Nr.	Iestāde	Vārds, uzvārds	Amata nosaukums
1.	Valsts kase	Ligita Agleniece	Pārskatu departamenta direktore
2.	Valsts kase	Vineta Parfenkova	Pārskatu departamenta direktores vietiece

Intervija ar Saeimas pārstāvi

2013.gada 29.augustā, Saeimas telpās, plkst.10:00

Intervijas dalībnieku saraksts

Nr.	Iestāde	Vārds, uzvārds	Amata nosaukums
1.	Seima	Anita Kozlovska	Juridiskā biroja vadītāja vietiece

Intervija ar Tieslietu ministrijas pārstāvi

2013.gada 29.augustā, PwC telpās, plkst.12:30

Intervijas dalībnieku saraksts

Nr.	Iestāde	Vārds, uzvārds	Amata nosaukums
1.	Tieslietu ministrija	Inta Garā	Konstitucionālo tiesību nodaļas vadītāja